

BABYLON

ROZUMÍME SI?

MĚSTSKÉ KOLO 2024

KATEGORIE 5. ROČNÍK

JMÉNO: ..... **VÝSLEDKY – 47 BODŮ** .....

ŠKOLA: .....

Ahoj, gratulujeme ti, že ses dostal/a do městského kola soutěže Babylon. Ve školním kole jsme si přečetli o krokodýlech a dozvěděli jsme se o jejich chování a vlastnostech. Také už víme, že v Zoologické zahradě Brno chovají nejmenšího krokodýla - kajmánka. Kromě toho jsme si zkusili poskládat jednotlivé verše v básni o holubech.

V tomto kole se dozvíš více o dalších zajímavých druzích zvířat a zkusíš si opět vyřešit úkoly související s texty o nich. Před sebou budeš mít několik ukázek z knih, časopisů a internetových stránek, ke kterým se budou tyto úkoly vztahovat. Dobře si přečti texty a úkoly, abys věděl/a, co máš s texty dělat. Na městské kolo máš 60 minut. Hodně štěstí!

V tropickém království v Zoo Brno žije hned vedle kajmánka anakonda velká. Tento obrovský had je největší na planetě Zemi. Nyní se o něm dozvíš něco víc. K textu¹ o anakondě se vážou úkoly 1–4.

ANAKONDA VELKÁ

A	Anakondy patří mezi nejmohutnější hady na světě , díky čemuž se mimo jiné staly i ústředním tématem mnoha filmů či pověstí.
B	Až v ten okamžik / čas začne samice vejce klást, a na svět tedy rodí živá mláďata. Tomuto procesu se říká vejcoživorodost.
C	Slovo anakonda je odvozeno z řeckého slova, které znamená „dobrý plavec“, protože anakondy jsou skvěle vybaveny pro pohyb a lov ve vodě , kde tráví většinu svého života.
D	Do svého jídelníčku jsou navíc anakondy schopny / schopné zařadit třeba i kajmany, větší kořist pak běžně tráví několik týdnů.
E	A není divu. Nejmohutnější změřený jedinec dosáhl délky 9,5 metru a vážit mohl klidně až 300 kilogramů. Odpovídá tomu i potrava těchto hadů, která je opravdu pestrá.
F	Vodu nemusí dokonce opouštět ani ve chvíli / chvílích , kdy chce samice naklást vejce. Mláďata uzavřená ve vaječných obalech se totiž vyvíjejí uvnitř matčina těla, kde zůstávají až do doby , kdy se začínají líhnout.

ÚKOL 1: Doplň slova z nabídky na vynechaná místa v textu. Pozor! Slova nevyužiješ všechna a musíš je dát do správného tvaru.

Nabídka slov: muset, čas, moci, opravdu, chvíle, hnízdo, schopný, film, doba, okamžik, moře, voda

¹ <https://www.zoobrna.cz/zvirata-v-zoo/chovana-zvirata/plazi/eunectes-murinus>

Za ÚKOL 1 je možné celkem získat 6 bodů – za každé správně doplněné a napsané slovo z nabídky 1 bod.

ÚKOL 2: Seřaď odstavce podle toho, jak by měly v textu navazovat logicky za sebou. Napiš písmena označující jednotlivé odstavce ve správném pořadí do tabulky. S prvním odstavcem jsme ti pomohli.

1	2	3	4	5	6
A	E	D	C	F	B

Za ÚKOL 2 je možné celkem získat 5 bodů – za každý správně umístěný odstavec 1 bod.

ÚKOL 3: V úryvku jsou vyznačená slova – napiš k nim synonyma, aby zůstal zachován význam textu.

světě Zemi, zeměkouli, planetě skvěle výborně, úžasně, dokonale,...
ústředním hlavním, nejdůležitějším doby chvilě, času, okamžiku, období
zásadním, důležitým, základním

Za ÚKOL 3 je možné celkem získat 4 body – za každé správně napsané synonymum 1 bod.

ÚKOL 4: Rozhodni podle textu, zda je tvrzení pravdivé, nepravdivé, nebo není uvedeno.

Anakondy dobře plavou, podle toho získaly svoje jméno. ANO – NE – NENÍ UVEDENO
Anakondy obývají pralesy Jižní Ameriky. ANO – NE – NENÍ UVEDENO
Anakondy rodí vejce, z nichž se líhnou mláďata. ANO – NE – NENÍ UVEDENO
Nejdelší anakonda měřila přes deset metrů. ANO – NE – NENÍ UVEDENO
Anakonda se může plazit i po stromech a ulovit opici. ANO – NE – NENÍ UVEDENO

Za ÚKOL 4 je možné celkem získat 5 bodů – za každou správně označenou odpověď 1 bod.

Vypráví se o nich v mnoha příbězích a lidé na některých místech světa se jich dodnes bojí. Tajemné bytosti – kryptidi stále inspirují spoustu spisovatelů a filmařů. Co je to kryptid? Neprokázáný, dosud neobjevený živočišný druh zmiňovaný v místních pověstech, vyprávěních či svědectvích domorodců. O slavných kryptidech, jejichž existenci moderní věda popírá, si nyní přečteme něco více. K následujícímu textu² se vážou úkoly 5–8.

NADPIS 1

B

Kryptid: DRAK

Popis: velké tělo, tlama s ostrými zuby, křídla, šupiny

Draci jsou již po staletí asi nejslavnějším zástupcem neexistujících tvorů. Zmínky o nich můžeš najít snad ve všech kulturách. Píše o nich antický historik Herodotos, jednoho prý spatřil i dobyvatel Alexandr Veliký a na draky se věřilo později i v Japonsku, Číně, severských zemích nebo v Anglii. Příběhy o dracích samozřejmě najdeš i u nás, stačí se jen podívat, kolik měst a obcí má draka ve svém erbu.

² APPL, Filip. 6 nejslavnějších kryptidů. Časostroj. 2019, č. 5, s. 18-19.

NADPIS 2

Krytid: **LOCHNESKÁ PŘÍŠERA**

Popis: vodní živočich s dlouhým krkem a protáhlou hlavou

Příšera ze skotského jezera Ness je také všem známá. Ačkoliv se po ní začalo pátrat až ve 30. letech 20. století, i ona má prastarou historii. Existuje zápis z 6. století, který vypráví o jednom keltském bojovníkovi, jehož příšera napadla u jezera Ness. V současnosti jezdí k jezeru pátrat po lochnesce tisíce lidí. Vědci však její existenci již několikrát popřeli.

D

NADPIS 3

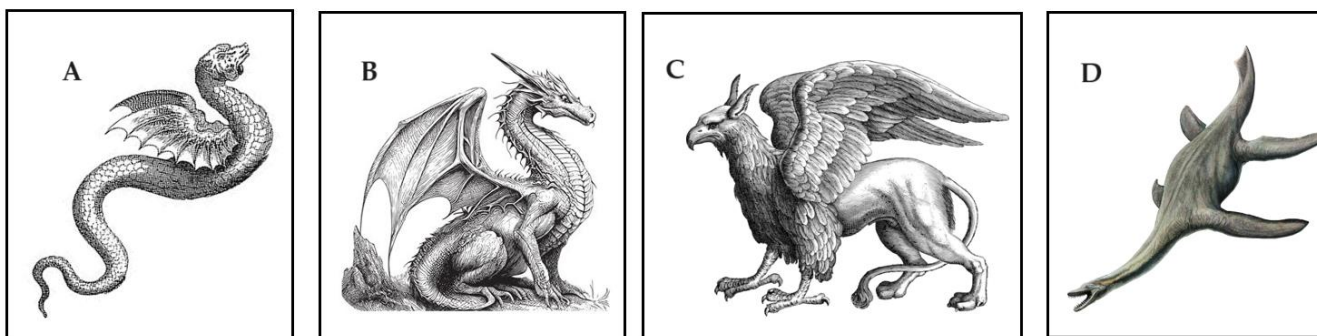
Krytid: **BAZILIŠEK**

Popis: had s křídly nebo velký jedovatý ještěř

Přezdívá se mu král hadů. Jeho dech prý rozbíjí skály a jeho pohled proměňuje živé bytosti v kámen. Pověra ze středověku tvrdí, že baziliškův jed je tak silný, že kopí namočené do jeho jedu zabije jezdce i s koněm zároveň. Jak bazilišek vypadal, v tom se záznamy neshodují – většinou se o baziliškovi píše jako o kříženci plaza a ptáka, který se rodí z vejce sneseného kohoutem. A co na to dnešní věda? Vědátori věří, že za všemi povídkami stojí spatření jedovatého ještěřa varana komodského nebo nějakého exotického hada.

A

ÚKOL 5: Přiřaď následující obrázky nejslavnějších kryptidů k jejich popisům výše. Písmeno u obrázku zašpiš do obdélníku vpravo u jednotlivých textů.

Za ÚKOL 5 je možné celkem získat 3 body – za každý správně přiřazený obrázek kryptida 1 bod.

ÚKOL 6: Jak se jednotlivé texty o kryptidech jmenují? Vyber si z následující nabídky názvů textů. Vždy je jen jeden název správně. Název vždy bezchybně přepiš na linku níže k příslušnému textu.

- Názvy textů 1–3:
A) Nejjedovatější tvor světa	D) Kde se vzal nejslavnější okřídlený kryptid?
B) Co se skrývá v tajemné jeskyni?	E) Nejnebezpečnější chrlič ohně
C) Mírumilovná bezzubá příšera	F) Co se ukrývá na dně skotského jezera?

NADPIS 1: _____ **Kde se vzal nejslavnější okřídlený kryptid?**

NADPIS 2: _____ **Co se ukrývá na dně skotského jezera?**

NADPIS 3: _____ **Nejedovatější tvor světa**

Za ÚKOL 6 je možné celkem získat 3 body – za každý správně přepsaný název 1 bod.

ÚKOL 7: Odpověz co nejstručněji (klidně heslovitě, slovy, větou), ale přesně na otázky k textům o kryptidech.

Koho napadla příšera z jezera? keltského bojovníka

Kterou bájnou příšeru prý spatřil Alexandr Veliký? draka

Jakého kryptida můžeme vidět i v českých erbech? draka

Jaké skutečné zvíře je nejspíše předobrazem baziliška? varan / had

Za ÚKOL 7 je možné celkem získat 4 body – za každou správnou odpověď 1 bod.

ÚKOL 8: Přiřaď čísla prvních částí vět z levého sloupce do pravého tak, aby k sobě logicky i pravopisně seděly tyto části ke koncům vět v pravém sloupci. Vždy lze použít každou z možností jen jednou.

1	Příšera z jezera	2/5	prý měl nejsilnější jed, k usmrcení stačil jen jeho jed na kopí.
2	Kříženec ptáka a plaza	1/4	dodnes přitahuje řadu lidí, kteří si myslí, že existuje.
3	Drak je kryptidem	1/4	podle legend napadla keltského bojovníka již v 6. století.
4	Mytická bytost	2/4/5	prý proměňuje jen svým pohledem bytosti v kámen.
5	Bazilišek	3	objevujícím se ve všech kulturách včetně té naší.

Za ÚKOL 8 je možné celkem získat 5 bodů – za každé správně přiřazené pokračování věty 1 bod.

Vidět cizokrajná zvířata v zoo je zajímavá věc, ale co když se někdy rozhodnou ven za brány zoo podívat samotná zvířata? Před lety se to v Brně podařilo paviánovi Heikovi, a to dokonce 2x. Jeho útěky sledovalo celé Česko. V následujícím textu se o nejslavnějším útěkáři dozvíš více. K textu³ patří úkol 9.

Je vysoký jako člověk (1) a má strašidelné zuby jako levhart. Umí se naštvat a být agresivní. Takové fámy se šířily Brnem, když v roce 2007 poprvé ze zoologické zahrady uprchl pavián druhu dželada Heiko. Podařilo se mu utéct poté, co u jeho elektrického ohradníku na chvíli (2) vypadl proud. Skoro to ty dva dny, kdy byl Heiko na svobodě a byly ho plné noviny i televizní zpravodajství, vypadalo, že se ulicemi města prohání King Kong nebo Godzilla.

Nakonec se však zjistilo, že opičí vegetarián před lovením lidí dává přednost golfu. Našli jej totiž na stromě/stromu (3) uprostřed golfového hřiště v sedm kilometru vzdálených Jinačovicích. Heikovi to ale nedalo a po dvou letech svůj úprk zopakoval. Tentokrát se lekl uspávací pistole. Pušku přinesl veterinář, jenž šel k paovcím hřivnatým, s nimiž dželady sdílí výběh. Heiko následně prchal pět dnů a ředitel zoo se nechal slyšet, že až neposlušnou opici najdou, pošlou ji jinam. To se ale nakonec nestalo a nyní šestnáctiletý Heiko stále žije ve svém výběhu (4) s paovci a se dvěma stejně starými dželadými samci (5).

³ https://www.idnes.cz/brno/zpravy/pavian-heiko-utekar-z-brnenske-zoo.A160530_2249912_brno-zpravy_krut

ÚKOL 9: Podle následující nápovědy doplň k příslušnému číslu v textu chybějící slova začínající na zadané počáteční písmeno. Nejprve si doplň na řádek k nápovědě slovo v 1. pádě, potom ho do textu musíš napsat ve správném tvaru a pravopisně správně.

Nápověda:

1 – bytost se vzpřímeným tělem, umí mluvit, vzor pán = ČLOVĚK

2 – krátký časový úsek, vzor růže = CHVÍLE

3 – vysoká rostlina s kmenem a větvemi, vzor hrad = STROM

4 – venkovní ohraničený prostor pro život a pohyb zvířat, vzor hrad = VÝBĚH

5 – živočich mužského pohlaví, vzor muž = SAMEC

Za **ÚKOL 9** je možné celkem získat **10 bodů** – 5 bodů celkem za každé správně napsané slovo v 1. pádě a dalších 5 bodů celkem za správný tvar těchto slov dopsaných do textu.

A na závěr něco na logické myšlení. V brněnské zoo mají hodně zajímavých zvířat. Každé z následujících zvířat – kajman, lev a medvěd hnědý - se živí nějakou jinou potravou a žije ve výběhu vedle jiného zvířete. Vyřešíš záhadu? K poslednímu textu se vážou úkoly 10–11.

Kajman má rád k jídlu ryby, ale nežije vedle velbloudů. Lev nežere mršiny, ale žije vedle jelenů. Medvěd hnědý nežere zajíce a nežije vedle žiraf. Mršiny žere ten, kdo žije vedle velbloudů. Každý z nich žere jen jeden druh potravy a ani nemá výběh vedle stejného zvířete jako ostatní.

ÚKOL 10: Jaké zvíře rádo žere zajíce?

a) kajman

b) lev

c) medvěd hnědý

ÚKOL 11: Vedle jakého zvířete žije kajman?

a) vedle velbloudů

b) vedle žiraf

c) vedle jelenů

Za **ÚKOL 10 a 11** je možné celkem získat **2 body** – za každou správně zakroužkovanou možnost 1 bod.

DĚKUJEME ZA TVOU ÚČAST V SOUTĚŽI!

Líbila se ti soutěž? Který úkol nejvíce? Budeme rádi, když nám to nyní sem na linku napíšeš.